

נאום הרמטכ"ל בטקס זיכרון השואה והגבורה באושוויץ-בירקנאו

מכובדים

מכובדיי כולם,

רק עצי הלבנה הנתועים כאן נותרו עדים לאימה שהתחוללה ולתהום המוסרים שנפערה. כאן בעין הסערה של השפל האנושי, שהיה למקום הנמוך בעולם, העצים ראו ולא יכלו לעשות דבר. המהירים שבשורשים פילסו באדישות את שכבות האפר, את השורשים האחרים עיכבו המתים, אם החובקת את ביתה, ואב המגונן על הוריו המבוגרים.

אך לא רק העצים נשארו לזכור איך רשע צרוף הפך למנגנון ושיטה חובקת יבשת, מנגנון שרצח וכיסה כל זכר כדי למחות ולגדוע את שורשי עם ישראל, מנגנון שעוד רגע והצליח לדחוס את עברו המפואר והעשיר של העם היהודי אל תוך תנורי השריפה ולהותיר ממנו עשן. אך שורשי העם לא נגדעו. העדויות גבהו מהרי הנעליים והלקחים גבהו מהרי האפר.

לא צריך להיות היסטוריון ולא חוקר כדי להבין את זוועת השואה - צריך להיות בן אנוש! סיירנו עכשיו בתאי הגזים, ראינו את המשרפות, אפילו אבני הבניין זועקות את רצח העם יהודי. מי שמשקר ומתכחש לאמת ההיסטוריה הכואבת והמוצקה, בקלות משקר היום ובטבעיות ישקר בעתיד. זוהי תזכורת נוספת לכך שאסור לאפשר לאנשים כאלה להחזיק כל יכולת מכל סוג לפיתוח נשק להשמדה המונית.

העדויות הובילו אותנו אל מה שהיה מרכז חייכם השוקקים: לקהילות שהקמתם, לתורה ששימרתם, לתרבות, למלאכה ולרוח היהודית. קהילות שלמות שנדחסו לקרונות ונשלחו ללב האופל ולתחתית תהום האנושות בכל הזמנים. כאן במקום בו הפשיטו אתכם ונשאתם עירומים, הפשיטו מעשי הזוועה קודם כל את הצוררים. הם ניסו ליצור הבדל בין גזע עליון לגזע נחות, אבל מעשיהם חשפו אותם והוכיחו שהם היו דור מעוות ונחות. כאן במקום בו נחנקתם למוות, גם נחנקו ערכי האנושות, והומתו עקרונות הצדק והמוסר.

לא באנו לכאן לכעוס ולשנוא, אך באנו לחזק את הזיכרון ומסקנותיו.

באנו להזדהות עם הכאב ולנסות לפענח משהו מהבלתי מובן.

וככל שאנו מלכדים את חלקי הפאזל לכדי תמונה כך היא נעשית עמומה, וככל שמוסר מעליה מסך הערפל ככה היא הופכת ללא ברורה. אם יכולתם לבקש דבר, מה לפני שדלת תאי הגזים נסגרה על חייכם, קרוב לוודאי שהייתם מבקשים שלפחות נזכור אתכם, את שמותיכם ואת העולם שבניתם. לשם כך הגענו, אנחנו זוכרים ומזכירים, לעצמנו ולעולם.

אם יכולתם לבקש משהו כשאחזו בזקן שלכם ותלתלו אתכם לנגד עיני קהל מריע ולועג, והכאב היה קל ביחס לכאב שנגרם לכם מהמבט של בנכם שנכח במקום, קרוב לוודאי שהייתם מבקשים שלא ניתן לאנטישמיות להרים את ראשה המכוער ולשלוח את ידיה הגסות. כך נעשה, נחשוף אותה, ונזנק להילחם בה כל אימת שתופיע.

אם ניתנה לכם ההזדמנות לבקשה אחרונה לפני שהועמדתם בשורה על מפתן הבור שזה עתה חפרתם, אם נותר לכם עוד שבריר שניה של מחשבה, לאחר שלחשתם 'שמע ישראל', קרוב לוודאי שהייתם מבקשים שלעם היהודי יהיה כוח מגן משלו, שיבלום ויהדוף בכוחות עצמו כל אויב. לא יכולתם אז להעלות בדעתכם שנכדיכם או לפחות נכדיו של השכן, ילבשו את מדי הצבא העברי, ושאלו שישו עשר מפקדי גדודים ויחידות ואני נעמוד כאן כנציגיו בדור הנוכחי. משפחותיהם של חלק מהמפקדים נרצחו במחנות הריכוז וביערות. חלקן נרצחו ממש כאן. בני משפחה אחרים שלהם לחמו נגד הנאצים כפרטיזנים או כחיילים בצבא האדום, ורבים מהם הם נכדים לניצולים.

כשהגיע זמנם להתגייס הם לבשו את בגאווה את מדי צבא ההגנה לישראל, צעקו 'אני נשבע', ומאז ועד היום הם מגנים על מדינת ישראל: נלחמים, מסתכנים, ומובילים מבצעים.

הייתם גאים בהם. אני גאה בהם, גם בשמכם. אנו ניצבים כאן, מעל קבריהם, בהכנעה, בחיל וברעדה, כדי לכבד אתכם, ולספר לכם על כי על מדינו, במקום שבו היה קבוע הטלאי הצהוב, קבועים עתה סמלי צה"ל ואותות של מלחמות ומבצעים, שבהם הגנו על אזרחי מדינת ישראל והדפנו את אויבנו. כאן, בצמוד למשרפה מס' 4, מעולם, לא היו מושחזים יותר כלי נשקנו שבבית, והחרבות שבסיכות הסמלים שאנו עונדים מייצגות זאת. הגענו לכאן ללא כלי נשקנו הפיזיים, אך הגענו עם הנשק העיקרי, הנחישות, הרוח, והאמונה בצדקת דרכנו. אין בנו להט להילחם אך יש את הלהט העמוק להגן, וכל אימת שיופיע האויב, נכה אותו ונגן על תושבי מדינת ישראל, כפי שהוכיחה ההיסטוריה הרחוקה כמו גם הקרובה פעם אחר פעם.

ואם אתם הנספים יכולתם לבקש רק עוד דבר אחד, רגע לאחר שהוסגרתם על ידי השכנים, בשעה שיצאתם מהמחבוא אחד, אחד, מושפלים, נבגדים וחסרי אונים, קרוב לוודאי שהייתם מבקשים שלא נהיה נתונים עוד לחסדיו של אף שכן.

באנו לכאן מחלקת אדמתנו ההיסטורית, העצמאית והריבונית, מדינת ישראל. נכדיכם, נינכם, והדורות הבאים לא ייראו יותר את מבטי הבוז של המלשינים המביטים בכם מחלונות הבתים, בשעה שבדחופות נשק וכלבים הטילו אתכם לארגז המשאית.

אנו עומדים כאן, שישה עשר מפקדי גדודים ויחידות שכל אחד מהם מפקד על יחידה שמייצגת יכולות ועוצמה צבאית ייחודית, עוצמה שמאפשרת הגנה על מדינת ישראל ואזרחיה. הם חלק מצה"ל אשר פועל באופן קבוע כנגד אויבים בשש זירות שונות, ובכולן הוא מגן, מונע איומים, יוזם, מסכל ותוקף, ויוצר הרתעה מקומית ואזורית.

אנו עומדים כאן, על אדמת אפר האדם, כשעל סוליות נעלינו הצבאיות עפר אדמת ארץ ישראל, שעליה אנו מגנים. הקמנו בית לאומי, שאיגד אליו רבים מחלקי העם היהודי, ובראשם את אלו שניצלו מאימת השואה. זהו בית המשתף את כל מי שכרת עימנו ברית אחים ולא אחת ברית דמים, דרוזים, נוצרים ומוסלמים.

יום שני, כ"ג באלול התשפ"ב
19 בספטמבר 2022

באותם ימים לא יכולתם להעלות בדעתכם כי במרחק שלוש שעות טיסה מכאן, מהמקום בו ניסו להכחיד את עם ישראל ולסתום את הגולל על קיומו, הוא יתקיים ויהיה בשיאו בדמות מדינה

משגשגת ומפותחת, המושתתת על ערכי העם היהודי, שתונהג בה דמוקרטיה סוערת המטפחת חירות וזכויות אדם, שידברו בה את שפת אבותינו ובאותה שפה גם יזכרו. גם בני משפחתי שגרו במרחק חמישים קילומטרים מכאן, וכאן גם נרצחו, לא יכלו לשער שאחד מבניהם יעמוד כאן, ושאוכל לומר להם ולששת המיליונים, שיש לי את הזכות לפקד על צבא ההגנה לישראל, שהוא צבא מקצועי וערכי, מהבולטים והמתקדמים בצבאות העולם, שהוא צבא העם, המגן על העם.

עוד רגע יסתיים המסע על אדמת פולין, אך מסע התקומה והזיכרון יימשכו. עם ישראל חי - בארצו ובעולם כולו, כשהוא יוצר ומשפיע, ותרומתו לאנושות עצומה בכל תחומי החיים. עוד רגע קט נקפל את דגל ישראל שנעצנו כאן על אדמת הדם והאפר ונשוב להניפו בגאווה במולדתנו. אך נחזור לארץ בענווה, מכיוון שדבר ממה שנפגוש כשנשוב לא יראה לנו כמובן מאליו: לא המדינה על מוסדותיה, לא הדמוקרטיה המונהגת בה, לא צבאה, תרבותה והישגיה, ואפילו לא בני משפחתנו, שמחשבה סוררת, דמיינה אותם לרגע בין הצועדים ליער או על רציף הסלקציה. בני משפחתנו נמצאים בחוף מבטחים ואליהם נחזור. נחזור ונתחייב להמשיך לתרום את חלקנו לבניין העם והארץ, לתרום לבטחונה ולרוחה, שתהיה רוח ערכית, מוסרית וסובלנית.

איש, איש נחזור אל שגרת היום, מתאמצים במשהו להיות בני אדם ואזרחים טובים עוד יותר. נמתח יד ונצדיע לכם הנספים, נאגרף בכוח את היד האחרת ונאמץ את התקווה.